

Wstępne informacje o wynikach egzaminu gimnazjalnego w 2013 r. Województwo lubuskie

Tegoroczny egzamin gimnazjalny został przeprowadzony po raz drugi na nowych zasadach. W części humanistycznej gimnazjaliści rozwiązywali odrębne zestawy zadań z języka polskiego oraz historii i wiedzy o społeczeństwie, a w części matematyczno-przyrodniczej – odrębne zestawy zadań z matematyki oraz przedmiotów przyrodniczych: biologii, chemii, fizyki i geografii. W trzeciej części egzaminu uczniowie rozwiązywali zestaw zadań z języka obcego nowożytnego albo tylko na poziomie podstawowym, albo na poziomie podstawowym i rozszerzonym.

Wyniki tegorocznego egzaminu pokazują, że duży odsetek gimnazjalistów opanował jedną z trudniejszych umiejętności ujętych w wymaganiach ogólnych, zawartych w nowej podstawie programowej z matematyki, tj. umiejętność modelowania matematycznego (por. [tutaj](#)). Uczniowie dobrze poradzili sobie również z większością zadań wymagających wyszukania informacji w tekście literackim (por. [tutaj](#)) oraz popularnonaukowym i interpretowania danych przedstawionych na wykresie (por. [tutaj](#)), a także rozwiązaniem zadań sprawdzających umiejętność rozumienia ze słuchu tekstów w języku obcym (por. [tutaj](#)).

Egzamin wskazał również umiejętności, które gimnazjaliści opanowali na niższym poziomie. Na przykład w przypadku chemii była to umiejętność krytycznej analizy przebiegu doświadczenia (por. [tutaj](#)), z fizyki zaś trudność sprawiło zadanie sprawdzające umiejętność dostrzegania związków przyczynowo-skutkowych (por. [tutaj](#)). Z matematyki najtrudniejsze okazało się zadanie wymagające przeprowadzenia samodzielnego rozumowania matematycznego (por. [tutaj](#)). W przypadku języków obcych nowożytnych trudność sprawiło tworzenie wypowiedzi pisemnej (por. [tutaj](#)). W zestawie zadań z języka polskiego trudne okazały się dla gimnazjalistów zadania o złożonej konstrukcji, łączące w sobie zadanie typu prawda-fałsz i wielokrotnego wyboru. Aby je poprawnie rozwiązać, należało najpierw skonfrontować prawdziwość wielu informacji zamieszczonych w tabeli z analizowanym tekstem, a następnie wybrać właściwą odpowiedź spośród podanych (por. [tutaj](#)).

Na kolejnych stronach przedstawiamy podstawowe dane statystyczne dotyczące egzaminu gimnazjalnego 2013 oraz przykładowe zadania z poszczególnych zakresów wraz z krótkim ich omówieniem. Zadania zostały wybrane tak, aby wskazać umiejętności, które gimnazjaliści opanowali dobrze lub bardzo dobrze oraz takie, które opanowali na niższym poziomie.

Do egzaminu gimnazjalnego w kwietniu br. w województwie lubuskim przystąpiło 10 160 uczniów III klasy gimnazjum. W TABELI 1. przedstawiono liczbę uczniów, którzy rozwiązywali zadania w wersji standardowej oraz w wersji dostosowanej (dla uczniów niewidzących i słabowidzących, niesłyszących i słabosłyszących oraz z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim).

TABELA 1. LICZBA UCZNIÓW PRZYSTĘPUJĄCYCH DO EGZAMINU GIMNAZJALNEGO W KWIETNIU 2013 R.

Część egzaminu i zakres / poziom	Zestaw zadań w wersji standardowej	Zestaw zadań w wersji dostosowanej	Razem
Część humanistyczna z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie	9905	255	10160
Część humanistyczna z zakresu języka polskiego	9905	255	10160
Część matematyczno-przyrodnicza z zakresu przedmiotów przyrodniczych	9902	255	10157
Część matematyczno-przyrodnicza z zakresu matematyki	9902	255	10157
Część z języka obcego nowożytnego na poziomie podstawowym	9900	254	10154
Część z języka obcego nowożytnego na poziomie rozszerzonym	6631	20	6651

6 gimnazjalistów zwolniono z obowiązku przystąpienia do egzaminu gimnazjalnego na warunkach określonych w odpowiednim rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej¹.

Prace 8 zdających unieważniono, w tym sześć z powodu uchybień proceduralnych i dwie z powodu nieobecności piszącego na egzaminie z jednego zakresu.

Do egzaminu gimnazjalnego w czerwcu br.² przystąpiło 38 uczniów.

Zadania we wszystkich zestawach sprawdzały, w jakim stopniu gimnazjaliści spełniają wymagania ogólne i szczegółowe z zakresu dziewięciu przedmiotów egzaminacyjnych, określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla III etapu edukacyjnego. Poszczególne zadania w zestawach egzaminacyjnych mogły również – w myśl zasady kumulatywności przyjętej w podstawie – odnosić się do wymagań przypisanych do wcześniejszych etapów edukacyjnych (I i II). W TABELI 2. przedstawiono podstawowe informacje dotyczące formatu zestawów zadań z sześciu zakresów.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562, z późn. zm.).

² Wyniki egzaminacyjne uczniów, którzy przystąpili do egzaminu gimnazjalnego w czerwcu, nie zostały uwzględnione w niniejszym zestawieniu.

TABELA 2. FORMAT ZESTAWÓW ZADAŃ EGZAMINU GIMNAZJALNEGO W 2013 R.

Część egzaminu i zakres / poziom	Krótka charakterystyka zestawu zadań
Część humanistyczna z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie	Zestaw standardowy zawierał 24 zadania zamknięte, w tym 20 zadań z historii i 4 zadania z wiedzy o społeczeństwie. Dominowały zadania wielokrotnego wyboru, w których uczeń wybierał jedną z podanych odpowiedzi. Wystąpiły także zadania, które miały inną formę, np. typu prawda-falsz oraz na dobieranie.
Część humanistyczna z zakresu języka polskiego	Zestaw standardowy zawierał 22 zadania, w tym 20 zadań zamkniętych i 2 zadania otwarte. Wśród zadań zamkniętych dominowały zadania wyboru wielokrotnego, w których uczeń wybierał jedną z podanych odpowiedzi. Wystąpiły również zadania, w których uczeń musiał ocenić prawdziwość podanych stwierdzeń lub uzasadnić poprawność wybranej odpowiedzi. Zadania otwarte wymagały od gimnazjalistów sformułowania zapytania dotyczącego problemu językowego, które skierowane było do językoznawcy oraz napisania charakterystyki wybranego bohatera literackiego.
Część matematyczno-przyrodnicza z zakresu przedmiotów przyrodniczych	Zestaw standardowy zawierał 24 zadania zamknięte i składał się z czterech części przedmiotowych: biologii, chemii, fizyki i geografii. Każdy z przedmiotów reprezentowany był przez sześć zadań różnego typu: wielokrotnego wyboru, prawda-falsz, na dobieranie.
Część matematyczno-przyrodnicza z zakresu matematyki	Zestaw standardowy zawierał 23 zadania, w tym 20 zadań zamkniętych i 3 zadania otwarte. Wśród zadań zamkniętych dominowały zadania wielokrotnego wyboru. W sześciu zadaniach, mających formę prawda-falsz, uczniowie musieli ocenić prawdziwość podanych stwierdzeń. Zadania otwarte wymagały od gimnazjalistów samodzielnego sformułowania rozwiązania.
Część z języka obcego nowożytnego na poziomie podstawowym	Zestaw standardowy zawierał 40 zadań zamkniętych różnego typu (wielokrotnego wyboru, prawda-falsz oraz zadań na dobieranie) ujętych w jedenaście wiązek. Zadania sprawdzały rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstów czytanych, znajomość funkcji językowych oraz znajomość środków językowych.
Część z języka obcego nowożytnego na poziomie rozszerzonym	Zestaw standardowy zawierał 20 zadań zamkniętych różnego typu (wielokrotnego wyboru, prawda-falsz oraz zadań na dobieranie) ujętych w pięć wiązek. Zadania zamknięte sprawdzały rozumienie ze słuchu oraz rozumienie tekstów czytanych. Zestaw zawierał również 10 zadań otwartych z luką, sprawdzających umiejętność stosowania środków językowych oraz jedno zadanie otwarte krótkiej odpowiedzi, w którym uczeń musiał napisać krótki e-mail.

Rozkłady wyników uczniów i parametry statystyczne rozkładu wyników są dostępne [tutaj](#).

Wyniki egzaminu gimnazjalnego w zależności od lokalizacji szkoły są dostępne [tutaj](#).

Na zaświadczeniu o szczegółowych wynikach egzaminu zostanie podany wynik procentowy oraz wynik centylowy dla każdego zakresu egzaminu gimnazjalnego, do którego uczeń przystąpił.

- **Wynik procentowy** określa odsetek punktów (zaokrąglony do liczby całkowitej), które zdający zdobył za rozwiązanie zadań z danego zakresu.
- **Wynik centylowy** określa odsetek liczby gimnazjalistów (zaokrąglony do liczby całkowitej), którzy uzyskali z danego zakresu wynik taki sam lub niższy niż zdający.

Na przykład uczeń, który z matematyki uzyskał 72% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), dowie się z zaświadczenia, że wynik taki sam lub niższy uzyskało 83% wszystkich zdających (wynik centylowy), co oznacza, że wynik wyższy uzyskało 17% zdających. Wynik centylowy umożliwia porównanie indywidualnego wyniku zdającego z wynikami uczniów w całym kraju.

W TABELI 3.1. przedstawiono skalę staninową średnich wyników szkół w kraju z egzaminu gimnazjalnego w 2013 r.

TABELA 3.1. SKALA STANINOWA ŚREDNICH WYNIKÓW SZKÓŁ W KRAJU (W %) Z EGZAMINU GIMNAZJALNEGO W 2013 R.

Stanin	Historia i wiedza o społeczeństwie	Język polski	Przedmioty przyrodnicze	Matematyka	Język angielski na poziomie podstawowym	Język niemiecki na poziomie podstawowym
1	28,0–40,6	18,8–34,6	22,6–39,6	14,4–24,5	23,5–37,9	24,4–33,7
2	40,7–48,4	34,7–50,6	39,7–49,4	24,6–34,8	38,0–46,5	33,8–39,3
3	48,5–52,0	50,7–55,4	49,5–53,5	34,9–40,3	46,6–52,1	39,4–45,8
4	52,1–54,9	55,5–59,1	53,6–56,5	40,4–44,3	52,2–57,2	45,9–53,0
5	55,0–57,9	59,2–62,6	56,6–59,7	44,4–48,3	57,3–62,8	53,1–59,7
6	58,0–61,2	62,7–66,4	59,8–63,0	48,4–53,0	62,9–69,1	59,8–66,4
7	61,3–65,8	66,5–71,3	63,1–67,4	53,1–59,4	69,2–77,7	66,5–73,8
8	65,9–74,5	71,4–78,8	67,5–75,6	59,5–72,2	77,8–91,4	73,9–83,6
9	74,6–91,2	78,9–92,7	75,7–97,7	72,3–98,9	91,5–100	83,7–99,8

Uwaga! Pominięto placówki liczące mniej niż 5 uczniów.

W TABELI 3.2. przedstawiono skalę staninową średnich wyników szkół w województwie lubuskim z egzaminu gimnazjalnego w 2013 r.

TABELA 3.2. SKALA STANINOWA ŚREDNICH WYNIKÓW SZKÓŁ W WOJEWÓDZTWIE LUBUSKIM (W %) Z EGZAMINU GIMNAZJALNEGO W 2013 R.

Stanin	Historia i wiedza o społeczeństwie	Język polski	Przedmioty przyrodnicze	Matematyka	Język angielski na poziomie podstawowym	Język niemiecki na poziomie podstawowym
1	31,9-37,9	20,9-29,1	32,2-35,9	16,8-21,3	28,8-32,3	12,2-30,0
2	38,0-43,0	29,2-43,6	36,0-43,4	21,4-29,6	32,4-47,0	30,1-35,1
3	43,1-51,4	43,7-55,4	43,5-53,8	29,7-39,8	47,1-50,8	35,2-49,5
4	51,5-54,5	55,5-58,2	53,9-55,6	39,9-43,1	50,9-55,9	49,6-56,8
5	54,6-56,7	58,3-61,3	55,7-58,4	43,2-47,1	60,0-62,1	56,9-64,0
6	56,8-59,8	61,4-64,3	58,5-61,1	47,2-51,3	62,2-66,9	64,1-70,2
7	59,9-63,4	64,4-67,0	61,2-64,5	51,4-56,2	67,0-73,6	70,3-77,4
8	63,5-69,4	67,1-73,0	64,6-70,2	56,3-65,7	73,7-86,3	77,5-89,0
9	69,5-76,9	73,1-83,3	70,3-80,3	65,8-78,8	86,4-96,2	89,1-98,8

CZĘŚĆ HUMANISTYCZNA Z ZAKRESU HISTORII I WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE

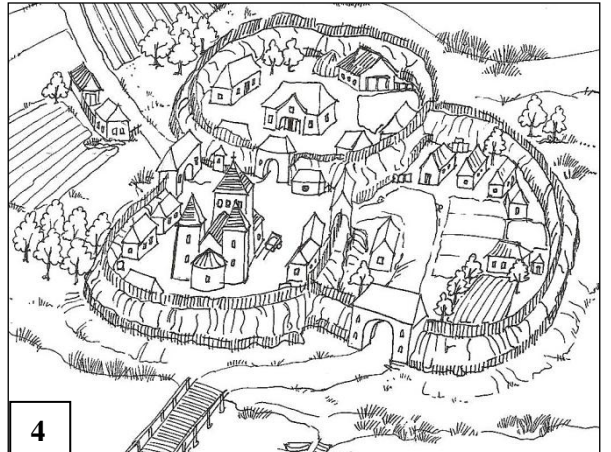
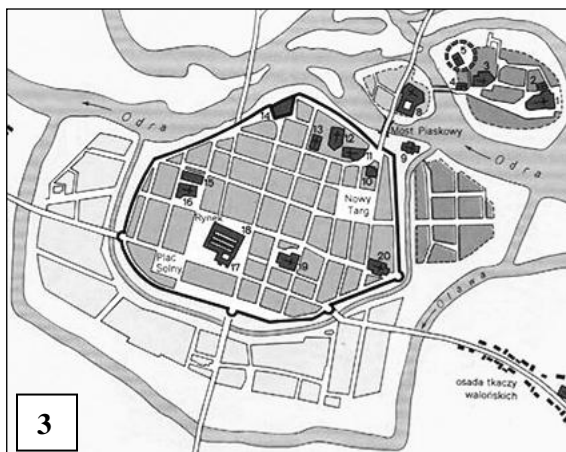
Za rozwiązanie zadań z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie gimnazjaliści uzyskali średnio 56% punktów. W zakresie umiejętności analizy i interpretacji historycznej tegorocznymi gimnazjaliści bardzo dobrze poradzi sobie z wyszukiwaniem oraz porównywaniem informacji pozyskanych z różnych źródeł, tj. tablicy genealogicznej, mapy czy tekstu zestawionego z ilustracjami (zadanie 4. i 13. oraz 5.).

Najłatwiejsze okazało się zadanie 5.

Tekst i ilustracje do zadania 5.

Kolonizacja na prawie niemieckim w XIII–XIV w. była organizowana przez polskich książąt, możnowładców, biskupów i klasztory. Organizatorem zakładanej wsi lub miasta był tzw. zasadzca, który najczęściej zostawał sołtysem lub wójtem. Lokowane miasta charakteryzowały się prostokątnym rynkiem i regularną siatką ulic. Miasto otaczano fortyfikacjami: początkowo były to rów i palisada, potem – mury i wieże z cegły.

Na podstawie: *Encyklopedia szkolna. Historia*, Warszawa 1993.

Źródło: [w:] L. Leciejewicz, *Słowianie zachodni. Z dziejów tworzenia się średniowiecznej Europy*, Wrocław 1989; http://www.zory.pl/container/MIASTO//O_mie%C5%9Bcie//historia//grodzory.jpg; *Atlas historyczny. Od starożytności do współczesności*, PPWK Warszawa–Wrocław 1999.

Zadanie 5. (0–1)

Dokończ poniższe zdanie – wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Opisany w tekście typ miasta został przedstawiony na ilustracjach oznaczonych numerami

- A. 1 i 2.
- B. 2 i 3.
- C. 3 i 4.
- D. 1 i 4.

W zadaniu tym sprawdzano, czy uczeń potrafi zestawić informacje z tekstu i ilustracji dotyczących kolonizacji niemieckiej. Dobrze wykształcona umiejętność wyszukiwania i porównywania informacji pozyskanych z różnych źródeł pozwoli gimnazjaliście na samodzielne analizowanie i interpretowanie wszelkich tekstów kultury.

Pewne trudności sprawiły uczniom zadania, w których wyszukane informacje trzeba było połączyć z posiadaną wiedzą na temat kluczowych wydarzeń czy podstawowych pojęć historycznych. Ilustruje to zadanie 11.

Tekst do zadania 11.

My rady koronne, duchowne i świeckie i rycerstwo wszystko obiecujemy zjechać się i wspólnie akt elekcji podług woli Bożej do skutku słusznego przywieść.

A iż w Rzeczypospolitej naszej jest niezgoda niemała w sprawie religii chrześcijańskiej, zapobiegając temu, aby się z tej przyczyny między ludźmi rozterka jaka szkodliwa nie wszczęła, którą po innych królestwach jasnie widzimy, obiecujemy to sobie wspólnie, za nas i potomków naszych, iż którzy jesteśmy różni w wierze, pokój między sobą zachować, a dla różnej wiary i odmiany w kościołach krwi nie przelewać.

Na podstawie: *Historia. Teksty źródłowe*, pod red. S. Sierpowskiego, Warszawa 1998.

Zadanie 11. (0–3)

Uzupełnij poniższy tekst, przyporządkowując w każdym zdaniu właściwą odpowiedź spośród oznaczonych literami A–C.

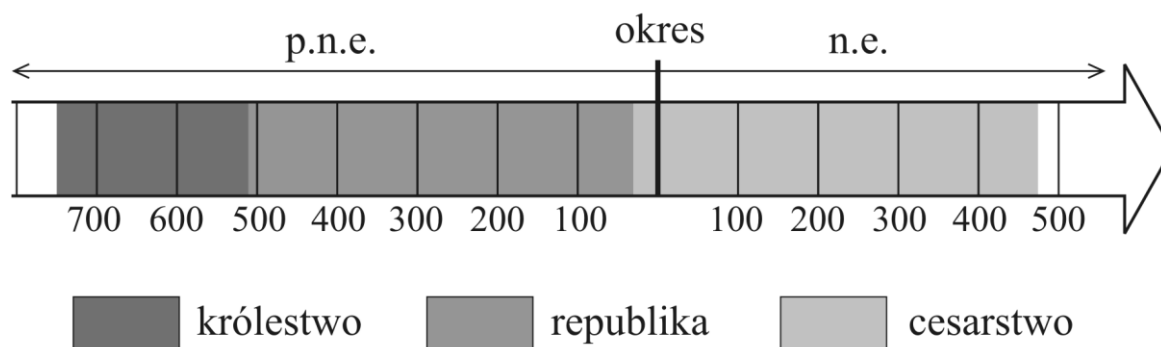
Przedstawione w tekście porozumienie zawarto w **11.1.** _____. W cytowanym fragmencie dokumentu szlachta gwarantowała sobie **11.2.** _____. Wspomniana w dokumencie forma wyboru króla została wprowadzona w dobie **11.3.** _____.

11.1.	A. XIV w.	B. XV w.	C. XVI w.
11.2.	A. przywileje ekonomiczne	B. tolerancję religijną	C. wzajemną pomoc
11.3.	A. monarchii patrymonialnej	B. rządów absolutnych	C. demokracji szlacheckiej

W zdaniu 11.1. sprawdzano, czy uczeń potrafi opisać w tekście wydarzenie umiejscowić w odpowiednim wieku. Tylko 46% uczniów potrafiło wskazać prawidłową odpowiedź. W zdaniu 11.2. większość zdających (89%) bezbłędnie wybrała prawidłową odpowiedź. Świadczy to, że uczniowie poprawnie zinterpretowali informacje zawarte w tekście. Zdanie 11.3. wymagało zarówno przeanalizowania zawartych w tekście informacji dotyczących wyboru elekcyjnego króla, jak również określenia okresu, w którym wprowadzono wolną elekcję. Fakt, że 41% piszących egzamin nie zdołało udzielić poprawnej odpowiedzi wskazuje, że uczniowie nie rozumieją istoty monarchii patrymonialnej czy rządów absolutnych.

Trudność sprawiło uczniom zadanie związane z chronologią historyczną.

Taśma chronologiczna do zadania 2.

Zadanie 2. (0–1)

Oceń, czy poniższe zdania dotyczące taśmy chronologicznej są prawdziwe, czy – fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe.

W VI w. p.n.e. w starożytnym Rzymie wprowadzono rządy republikańskie.	P	F
Jezus Chrystus urodził się w okresie, gdy Rzym był cesarstwem.	P	F

Zadanie 2. sprawdzało głównie umiejętność posługiwania się taśmą chronologiczną. Ocenienie poprawności pierwszego zdania wymagało odczytania z taśmy wieku, w którym wprowadzono rządy republikańskie w Rzymie. Natomiast poprawny wybór odpowiedzi do drugiego zdania wymagał prostego wnioskowania na podstawie informacji odczytanych z taśmy chronologicznej i podstawowej wiedzy dotyczącej chrześcijaństwa oraz terminów określających czas historyczny. Jeśli uczniowie wiedzieli, że narodziny Chrystusa wyznaczały początek naszej ery, a ustanowienie cesarstwa w Rzymie było przed naszą erą, co mogli odczytać z taśmy chronologicznej, to wówczas potrafili określić, czy zdanie jest prawdziwe, czy fałszywe.

Wynik zdających (51%) wskazuje, że w kształceniu historycznym gimnazjalistów należy więcej czasu poświęcić na doskonalenie umiejętności sytuowania wydarzeń w czasie, w szczególności tych, które były przed naszą erą.

CZĘŚĆ HUMANISTYCZNA Z ZAKRESU JĘZYKA POLSKIEGO

Za rozwiązanie zadań z zakresu języka polskiego gimnazjaliści w województwie lubuskim uzyskali średnio 60% punktów. Uczniowie najwyższe osiągnięcia uzyskali za rozwiązanie zadań, które sprawdzały odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. Nie sprawiły im problemu zadania, które wymagały odnalezienia w tekście publicystycznym lub literackim informacji podanych wprost i w sposób przystępny oraz przeprowadzenia prostego wnioskowania na podstawie wyraźnie zarysowanych przesłanek. Jeśli jednak odpowiedź wymagała bardziej wnikliwej analizy tekstu, krytycznej oceny faktów oraz wyciągnięcia właściwych wniosków wynikających z analizy całego tekstu, zadania okazywały się trudniejsze.

Jak radzili sobie z poszczególnymi umiejętnościami tegoroczni gimnazjaliści, najlepiej ilustruje reprezentatywna wiązka zadań do fraszki Jana Kochanowskiego „O żywocie ludzkim”.

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 12.–15.

O ŻYWCIE LUDZKIM

Fraszki to wszystko, cokolwiek myślemy,
Fraszki to wszystko, cokolwiek czyniemy.
Nie masz na świecie żadnej pewnej rzeczy,
Próżno tu człowiek ma co mieć na pieczy.
Zacność, uroda, moc, pieniądze, sława,
Wszystko to minie jako polna trawa.
Naśmiawszy się nam i naszym porządkom,
Wemkną nas w mieszek, jako czynią łądkom.

Jan Kochanowski, *Fraszki*, Wrocław 1998.

Łatwe dla piszących okazało się zadanie 12.

Zadanie 12. (0–1)

Dokończ poniższe zdanie – wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Postać mówiąca uważa, że wszystko, co człowiek myśli i czyni, jest

- A. istotne.
- B. ulotne.
- C. trwałe.
- D. płytkie.

W zadaniu tym sprawdzano, czy uczeń potrafi wyszukać w tekście odpowiednią frazę podaną wprost („Wszystko to minie...”), by na jej podstawie wyciągnąć wnioski dotyczące życiowej filozofii podmiotu mówiącego: „wszystko co człowiek myśli i czyni jest ulotne”. Ponadprzedmiotowa umiejętność wyszukiwania i wykorzystywania informacji w kształceniu polonistycznym jest niezbędną do tego, aby uczeń świadomie i samodzielnie analizował i interpretował różne teksty literackie i inne teksty kultury oraz rozumiał ich treść. Umiejętność ta stanowi element wstępnego rozpoznania problematyki utworu, stąd jest często ćwiczona na lekcjach poświęconych analizie utworów.

Kolejne zadanie, polegające na zidentyfikowaniu znaczenia wyrazu istotnego dla zrozumienia tekstu, jego analizy i interpretacji, okazało się dla uczniów najtrudniejsze.

Zadanie 13. (0–1)

W którym przykładzie słowo *fraszka* znaczy to samo, co w utworze Jana Kochanowskiego *O ŻYWCIE LUDZKIM*? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. Rozrzuconych parę strojów kobiecych, komnata pełna fraszek ładnych, lekkich i wonnych zdawały się świadczyć, że tu niewiasta jakaś mieszka.
- B. We wdzięcznych, dowcipnych fraszkach wypowiada Kochanowski szczerze, co czuje i myśli.
- C. Był to bardzo ładny gabinet, błyszczący od zwierciadeł i napelniony mnóstwem kosztownych fraszek.
- D. Post, milczenie – wszystko fraszka, / Straży przy mnie nie postawi. / Ale potwór nie igraszka. / Czart – nie Papkin go przystawi.

Aby zrozumieć tekst, uczeń powinien najpierw rozpoznać znaczenie wyrazów kluczowych dla interpretacji utworu. „Fraszka” to nie tylko nazwa gatunku literackiego; wyraz ten oznacza również „ozdobny drobiazg”, „rzecz niepoważną”, „błahostkę”. I właśnie w tym ostatnim znaczeniu słowo zostało użyte w utworze – wszystko, co człowiek myśli i czyni jest blahostką, czymś nieważnym. Zadanie polegało na tym, by uczeń na podstawie kontekstu wyjaśnił znaczenie wyrazu, wskazując zdanie, w którym słowo „fraszka” oznacza to samo, co w utworze Jana Kochanowskiego. Oczekiwano zatem od niego wykazania się zrozumieniem wyrazu w sytuacji często spotykanej w praktyce.

Zadanie 14., które sprawdzało złożone umiejętności – wyciągnięcia właściwych wniosków interpretacyjnych, wynikających z analizy całego tekstu – również okazało się dla gimnazjalistów trudne.

Zadanie 14. (0–1)

Spośród podanych niżej powiedzeń wybierz to, którego sens jest zgodny z przesłaniem fraszki O ŻYWCIE LUDZKIM.

- A. Używaj świata, póki służą lata.
- B. Każdy ma to, na co sobie zasłużył.
- C. Wszystko przemienie, sława nie zginie.
- D. Wszystko głupstwo wobec przemijania.**

W powyższym zadaniu sprawdzano, czy uczeń potrafi po przeanalizowaniu treści fraszki wydobyć z niej wewnętrzny sens utworu, jej ogólne przesłanie. Wymagano zatem od niego refleksji nad wymową filozoficzną całego tekstu (topos świata, życia jako teatru) i wyrażenia jej w formie znanego powiedzenia. Fakt, że znaczna część uczniów nie zdołała poprawnie rozwiązać tego zadania wskazuje, iż w kształceniu gimnazjalistów umiejętność dokładnego analizowania i objaśniania treści różnych tekstów kultury należy ciągle jeszcze doskonalić.

Ostatnie zadanie w wiązce było konkluzją wcześniej przeprowadzonej analizy utworu.

Zadanie 15. (0–1)

Oceń, czy poniższe informacje dotyczące utworu O ŻYWCIE LUDZKIM są prawdziwe. Wybierz T, jeśli informacja jest prawdziwa, lub N, jeśli jest fałszywa.

1.	W utworze porównano człowieka do kukielki.	T	N
2.	Postać mówiąca, wypowiadając się w pierwszej osobie liczby mnogiej, pokazuje wspólnotę swojego losu i losu odbiorców wiersza.	T	N

W zadaniu tym uczeń miał ocenić prawdziwość stwierdzeń dotyczących miejsca i roli człowieka w otaczającym go świecie, odpowiedzieć na pytanie, dlaczego wszystko „cokolwiek myślemy” i „cokolwiek czyniemy” jest fraszką wobec przemijania.

Ponad 60% gimnazjalistów poradziło sobie z tym zadaniem. Można zatem przypuszczać, że wcześniejsze rozważania pomogły niektórym uczniom rozpoznać problematykę utworu.

Trudne okazały się dla gimnazjalistów w województwie lubuskim zadania o złożonej konstrukcji, łączące zadania typu prawda-fałsz i wielokrotnego wyboru, jak np. zadanie 4. Aby je poprawnie rozwiązać, uczeń musiał najpierw skonfrontować prawdziwość informacji zamieszczonych w tabeli z analizowanym tekstem, a następnie wybrać właściwą odpowiedź spośród podanych. Wymagało to nie tylko opanowania pewnych umiejętności, np. wskazania funkcji użytych środków stylistycznych z zakresu składni, ale także koncentracji i uważnego przeczytania zaproponowanych odpowiedzi.

Zadanie 4. (0–1)

Jaką funkcję spełnia dwukrotnie postawione w tekście pytanie: *Czy to jest odwaga?*

1.	Stanowi klamrę kompozycyjną spajającą wypowiedź.
2.	Umożliwia autorowi zdefiniowanie odwagi.
3.	Ma zachęcić czytelnika do przemyślenia postawionego problemu.
4.	Dowodzi lekceważenia odważnych zachowań przez autora tekstu.

Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. Wszystkie odpowiedzi są poprawne.
- B. Odpowiedzi 1. i 3. są poprawne, a 2. i 4. – błędne.**
- C. Tylko odpowiedź 4. jest błędna, pozostałe są poprawne.
- D. Tylko odpowiedź 2. jest poprawna, pozostałe są błędne.

Ten typ zadań zmusza uczniów do uważnego czytania poleceń i treści zadania, ponieważ bywa, że umiejętność precyzyjnego odczytania tekstu przegrywa z czytaniem „intuicyjnym”, polegającym na powierzchownym zapoznaniu się z treścią, a następnie – zastąpieniu niektórych informacji innymi – własnymi (wynikającymi z potocznych skojarzeń lub wcześniejszych doświadczeń), niezgodnymi z tym, co podano w tekście.

CZĘŚĆ MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZA Z ZAKRESU PRZEDMIOTÓW PRZYRODNICZYCH

Egzamin gimnazjalny z zakresu przedmiotów przyrodniczych obejmował zadania z biologii, chemii, fizyki i geografii, mierzące między innymi umiejętność posługiwania się metodą naukową, opisem doświadczenia oraz wnioskowaniem. Za rozwiązanie zadań z zakresu przedmiotów przyrodniczych uczniowie w województwie lubuskim uzyskali średnio 58% punktów.

BIOLOGIA

Łatwym było dla uczniów okazało się zadanie 6., sprawdzające umiejętność analizy tekstu z odwołaniem do wiedzy na temat ewolucji.

Zadanie 6. (0–1)

Rośliny są w różny sposób przystosowane do zapyłania. Na Kubie rośnie pnącze zapyłane przez nietoperze żywiące się jego nektarem kwiatowym. Część roślin wytwarza nad kwiatami wklęsłe liście, odbijające fale dźwiękowe wysyłane przez te zwierzęta. Kwiaty roślin z wklęsłymi liśćmi są dwukrotnie częściej odwiedzane przez nietoperze, niż kwiaty roślin pozbawionych takich liści. Niestety, liście wklęsłe mniej efektywnie przeprowadzają proces fotosyntezy.

<http://news.sciencemag.org/sciencenow/2011/07/how-to-invite-bats-for-dinner.html>

Które dokończenia zdania można wybrać, aby otrzymać informacje prawdziwe? Wybierz odpowiedź spośród podanych.

Obecność wklęsłych liści jest	I	efektem działania doboru naturalnego.
	II	przystosowaniem do efektywnej fotosyntezy.
	III	adaptacją do zapyłania przez nietoperze.

A. Tylko I.

B. I i II.

C. Tylko II.

D. I i III.

Powyższe zadanie sprawdzało, czy uczeń potrafi dokonać interpretacji tekstu popularnonaukowego, a następnie, z wykorzystaniem swojej wiedzy biologicznej, odpowiedzieć na zadane pytanie. Zadanie poprawnie rozwiązało 84% uczniów.

Umiejętność interpretacji tekstów, szczególnie w zakresie nauk przyrodniczych, warto doskonalić. Jest to kompetencja, od której zależy nabywanie innych umiejętności, takich jak np. rozumienie świata, czy ocena informacji przekazywanych przez media. Tylko najbardziej aktualna wiedza na temat rzeczywistości przyrodniczej umożliwia jej poznanie i rozwija zainteresowania uczniów.

Z biologii najtrudniejsze dla gimnazjalistów było zadanie 4., które sprawdzało ogólną wiedzę na temat różnorodności organizmów i ich funkcjonowania.

Zadanie 4. (0–1)

Aksolotl meksykański jest spotykany w naturze tylko w dwóch wysokogórskich jeziorach Meksyku. Ma pokryte śluzem, masywne ciało oraz 2 pary kończyn. Za dużą głową znajdują się 3 pary zewnętrznych pierzastych skrzel. Ogon jest długi, bocznie spłaszczony. Na grzbiecie znajduje się grzebień. Aksolotl jest drapieżny, żywi się małymi rybami i bezkręgowcami.

Wskaż gromadę kręgowców, do której zaliczany jest aksolotl. Wybierz odpowiedź spośród podanych.

A. Ryby.

B. Płazy.

C. Gady.

D. Ssaki.

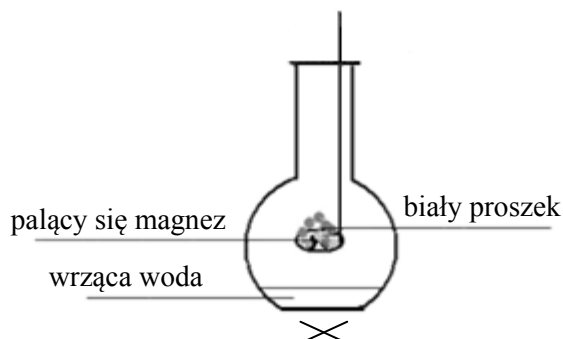
W zadaniu badano umiejętność klasyfikowania organizmu do właściwej grupy kręgowców na podstawie charakterystycznych cech przedstawiciela. Opisane zwierzę nie jest pospolitym płazem, jednak podane cechy pozwalają na jego rozpoznanie. Zadanie okazało się dla uczniów trudne – rozwiązało je poprawnie 43% gimnazjalistów.

CHEMIA

Łatwym dla uczniów okazało się zadanie 8., w którym zostało opisane doświadczenie.

Zadanie 8. (0–1)

Uczniowie obserwowali przebieg doświadczenia, w którym do kolby z wrzącą wodą wprowadzono płonący magnez nad powierzchnię cieczy. Doświadczenie zilustrowali rysunkiem.

W czasie doświadczenia jeden z uczniów sporządził notatkę, w której zawarł zarówno obserwacje, jak i wnioski.

1. Magnez pali się jasnym, oślepiającym płomieniem.
2. Zachodzi reakcja wymiany pomiędzy magnezem i parą wodną.
3. Na łyżeczce do spalań powstaje biały proszek.
4. Produktami reakcji są tlenek magnezu i wodór.

Które zdania z notatki sporządzonej przez ucznia są obserwacjami z przeprowadzonego doświadczenia? Wybierz odpowiedź spośród podanych.

A. 1. i 3.

B. 1. i 2.

C. 2. i 4.

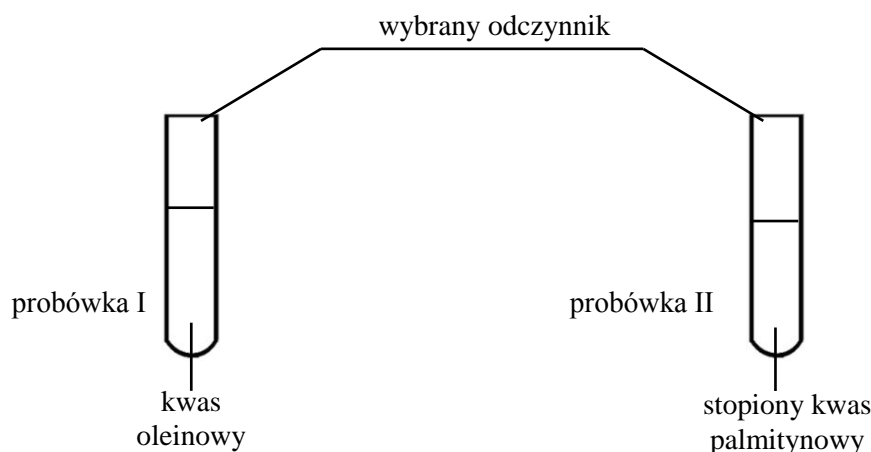
D. 3. i 4.

Zadanie sprawdzało, czy uczeń potrafi odróżnić obserwacje od wniosków wyciągniętych na podstawie przeprowadzonego doświadczenia. Poradziło sobie z nim 73% gimnazjalistów. Umiejętność mierzona w tym zadaniu jest ważna dla wszystkich przedmiotów przyrodniczych. Są to przedmioty eksperymentalne, a niezbędnym elementem każdego eksperymentu – nie tylko chemicznego – jest obserwacja, która umożliwia dokonanie pomiarów oraz analizę zachodzącego zjawiska.

Trudne dla gimnazjalistów okazało się zadanie 10., dotyczące planowania doświadczenia.

Zadanie 10. (0–1)

W celu odróżnienia kwasu oleinowego od stopionego kwasu palmitynowego wykonano doświadczenie, którego przebieg przedstawiono na schemacie.

W probówce I wybrany odczynnik zmienił zabarwienie.

Którą substancję zastosowano jako odczynnik do wykonania doświadczenia? Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Roztwór kwasu siarkowego(VI) – H_2SO_4
- B. Roztwór wodorotlenku sodu – NaOH
- C. **Roztwór bromu w wodzie – $\text{Br}_{2(\text{aq})}$**
- D. Roztwór wodorotlenku wapnia – $\text{Ca}(\text{OH})_2$

Umiejętność sprawdzana w powyższym zadaniu jest zapisana w podstawie programowej jako wymaganie szczegółowe: uczeń projektuje doświadczenie, które pozwoli odróżnić kwas oleinowy od palmitynowego. Jest to jedna z reakcji charakterystycznych odróżniania związków nasyconych od nienasyconych, która pojawia się na III etapie kształcenia kilkakrotnie: przy odróżnianiu węglowodorów, kwasów tłuszczowych i tłuszczów. Zadaniem ucznia było wskazanie substancji, którą zastosowano jako odczynnik w opisanym doświadczeniu. Tylko 40% uczniów poradziło sobie z tym zadaniem.

Umiejętność planowania i przeprowadzania doświadczeń jest ważna nie tylko w chemii, ale również w innych naukach przyrodniczych. Doświadczenia stanowią podstawę lepszego zrozumienia zjawisk zachodzących w przyrodzie.

FIZYKA

Z fizyki najłatwiejszym dla uczniów było zadanie 16. Jego rozwiązanie wymagało powiązania wiedzy teoretycznej z sytuacją praktyczną.

Zadanie 16. (0–1)

Promieniowanie X to niewidzialne promieniowanie elektromagnetyczne charakteryzujące się dużą przenikalnością.

Dokończ zdanie tak, aby otrzymać zdanie prawdziwe.

Promieniowanie X stosuje się w

- A. nawigacji (np. GPS).
- B. pilotach do sprzętu RTV.
- C. lampach do opalania.
- D. medycynie do prześwietleń.**

W zadaniu sprawdzano, czy uczeń potrafi trafnie wskazać zastosowanie promieniowania X. Promieniowanie to – zwane rentgenowskim – jest od dziesięcioleci wykorzystywane do uzyskiwania zdjęć pozwalających m.in. na diagnostykę złamań kości i chorób płuc.

Ważne jest, aby uczeń dostrzegł, że osiągnięcia fizyki są wykorzystywane w różnych dziedzinach życia (medycynie, przemyśle, archeologii), a jej prawa opisują zjawiska, z którymi mamy do czynienia na co dzień. Zakłada to również podstawa programowa.

Trudne dla uczniów okazało się zadanie 15., które sprawdzało umiejętność dostrzegania związków przyczynowo-skutkowych.

Zadanie 15. (0–1)

Jacek zestawiał czynności (przyczyny) związane z wytwarzaniem dźwięku przez strunę gitary i zmiany (skutki) wywołane przez każdą z tych czynności.

	Przyczyna	Skutek
I	mocniejsze szarpnięcie struny	wzrost głośności dźwięku
II	mocniejsze naciągnięcie struny	zwiększenie częstotliwości drgań powietrza w pudle rezonansowym gitary
III	zwiększenie długości drgającej części struny	obniżenie wysokości dźwięku
IV	zmniejszenie długości drgającej części struny	zmniejszenie częstotliwości dźwięku

W którym wierszu tabeli Jacek niepoprawnie zestawił przyczynę z możliwym skutkiem wywołanym przez nią? Wybierz odpowiedź spośród podanych.

A. I

B. II

C. III

D. IV

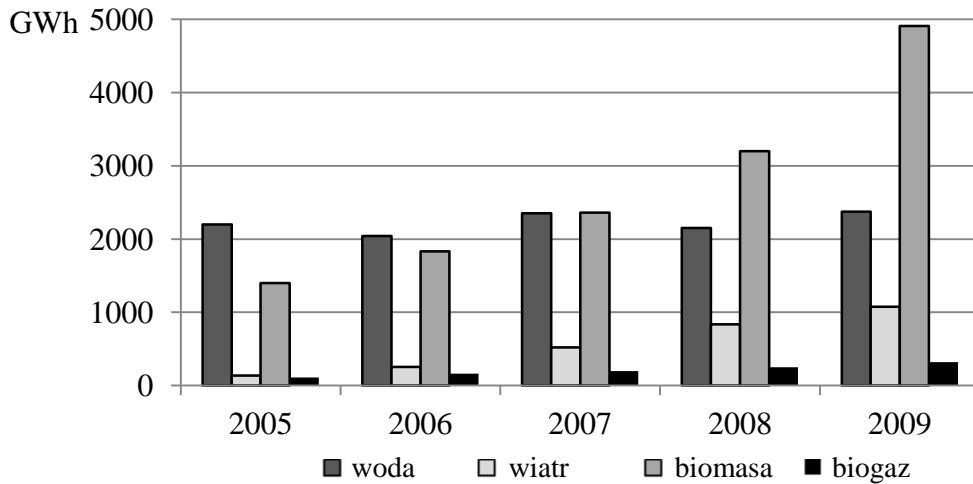
Zadanie sprawdzało znajomość wiedzy dotyczącej mechanizmu wytwarzania dźwięku w instrumentach muzycznych oraz wielkości fizycznych, od których zależy wysokość i głośność dźwięku. Zadania tego typu, choć nie należą do najłatwiejszych, sprawdzają rozumienie przez uczniów omawianych procesów i zależności. Zadanie poprawnie rozwiązało 39% zdających.

GEOGRAFIA

Umiarkowanie trudne było dla uczniów zadanie 22., które sprawdzało ważną umiejętność praktyczną: korzystania z różnych źródeł informacji geograficznej.

Zadanie 22. (0–1)

Na wykresie przedstawiono wielkość produkcji energii elektrycznej (w gigawatogodzinach, GWh) pochodzącej z odnawialnych źródeł energii w Polsce w latach 2005–2009.

Na podstawie: *Energia ze źródeł odnawialnych w 2009 r.*, Warszawa 2010.

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz **P**, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, lub **F** – jeśli jest fałszywe.

W latach 2005–2009 najbardziej wzrosła produkcja energii elektrycznej w elektrowniach wykorzystujących wiatr i biomasę.	P	F
W latach 2008–2009 elektrownie wodne wytworzyły najwięcej energii elektrycznej spośród wszystkich typów elektrowni wykorzystujących źródła odnawialne.	P	F

Zadanie sprawdzało umiejętność odczytywania informacji przedstawionych w postaci wykresu. Nowa podstawa programowa kładzie nacisk na to, aby gimnazjaliści dostrzegali zależności i potrafili poprawnie odczytać informacje przedstawione w różny sposób, np. w tekście, za pomocą wykresu, diagramu. Z zadaniem poradziło sobie 65% gimnazjalistów.

Trudne było dla uczniów zadanie 23. sprawdzające stosowanie wiedzy i umiejętności geograficznych w praktyce.

Zadanie 23. (0–1)

W tabeli podano nazwy pasm górskich i głównych rzek, które znajdują się m.in. na terenie trzech krajów sąsiadujących z Polską, oznaczonych w tabeli numerami 1–3.

Kraj	Najwyższe pasmo górskie	Rzeki główne przepływające przez kraj
1.	Karpaty	Dniepr, Dniestr
2.	Alpy	Dunaj, Łaba, Ren
3.	Sudety	Łaba, Wełtawa

Dokończ zdanie tak, aby otrzymać zdanie prawdziwe.

Kraje, na terenie których znajdują się pasma górskie i rzeki wymienione w tabeli, to kolejno od 1. do 3.:

- A. 1. Czechy, 2. Słowacja, 3. Rosja.
- B. 1. Słowacja, 2. Niemcy, 3. Ukraina.
- C. **1. Ukraina, 2. Niemcy, 3. Czechy.**
- D. 1. Słowacja, 2. Ukraina, 3. Białoruś.

W zadaniu sprawdzano wiadomości dotyczące krajów sąsiadujących z Polską. Poprawne wykonanie zadania wymagało wykorzystania podstawowych informacji o środowisku przyrodniczym (pasmach górskich i rzekach) w Czechach, Niemczech i na Ukrainie. W zadaniu ważne jest to, że uczeń nie musiał dokonywać wyboru kraju tylko na podstawie jednej cechy. Mimo że sprawdzane treści są określone w wymaganiach szczegółowych podstawy programowej tylko 41% gimnazjalistów poradziło sobie z tym zadaniem.

CZĘŚĆ MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZA Z ZAKRESU MATEMATYKI

Za rozwiązanie zadań z zakresu matematyki gimnazjaliści uzyskali średnio 47% punktów. Jednym z najłatwiejszych okazało się zadanie 10., w którym uczeń miał ocenić prawdziwość stwierdzeń odnoszących się do opisanej sytuacji.

Zadanie 10. (0–1)

W pudełku było 20 kul białych i 10 czarnych. Dołożono jeszcze 10 kul białych i 15 czarnych.

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

Przed dołożeniem kul prawdopodobieństwo wylosowania kuli białej było trzy razy większe niż prawdopodobieństwo wylosowania kuli czarnej.	P	F
Po dołożeniu kul prawdopodobieństwo wylosowania kuli czarnej jest większe niż prawdopodobieństwo wylosowania kuli białej.	P	F

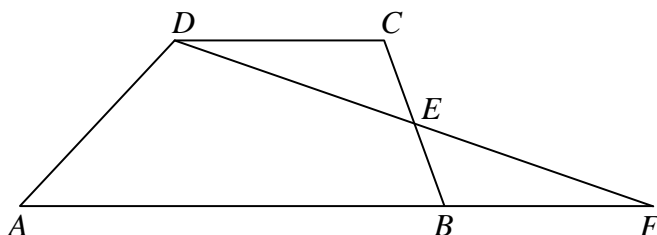
Zadanie dotyczy doświadczenia polegającego na wylosowaniu kuli w danym kolorze z puli zawierającej określone liczby kul białych i czarnych. Okazało się, że 74% gimnazjalistów poradziło sobie z rozwiązaniem zadania. Uczniowie potrafili ustalić szanse zajścia opisanych zdarzeń i w rezultacie poprawnie ocenić podane zdania. Jest to bardzo dobry wynik, świadczący o tym,

że umiejętności związane z rachunkiem prawdopodobieństwa zostały opanowane przez znaczną większość zdających, choć treści te zostały umieszczone po raz pierwszy w nowej podstawie programowej.

Znacznie więcej trudności sprawiło zdającym rozwiązanie zadania 22., w którym powinni wykazać się umiejętnością rozumowania matematycznego – stanowiącą jedno z najważniejszych wymagań ogólnych nowej podstawy programowej z matematyki.

Zadanie 22. (0–2)

Na rysunku przedstawiono trapez $ABCD$ i trójkąt AFD . Punkt E leży w połowie odcinka BC . Uzasadnij, że pole trapezu $ABCD$ i pole trójkąta AFD są równe.

Uczniowie musieli dostrzec i poprawnie uzasadnić przystawanie odpowiednich części wskazanych figur, a następnie właściwie to wykorzystać. Rozwiązanie tego zadania wymagało wykazania się bardzo trudnymi umiejętnościami: samodzielnej analizy problemu i przedstawienia argumentacji matematycznej. Tegoroczny egzamin pokazał, że te umiejętności opanowało średnio 16 na 100 gimnazjalistów. Było to najtrudniejsze zadanie w arkuszu.

CZĘŚĆ Z JĘZYKA OBCEGO NOWOŻYTNEGO

Egzamin z języka obcego nowożytnego zdawany był na dwóch poziomach: podstawowym i rozszerzonym. Wszyscy gimnazjaliści przystępowali do egzaminu na poziomie podstawowym, natomiast uczniowie, którzy kontynuowali w gimnazjum naukę danego języka ze szkoły podstawowej, rozwiązywali obowiązkowo także zadania na poziomie rozszerzonym. Do egzaminu na poziomie rozszerzonym mogli również przystąpić uczniowie, którzy rozpoczęli naukę wybranego języka w gimnazjum.

Uczniowie mogli przystąpić do egzaminu z jednego z języków, których uczyli się w gimnazjum jako przedmiotu obowiązkowego: angielskiego, francuskiego, hiszpańskiego, niemieckiego, rosyjskiego albo włoskiego. Wszystkie zestawy egzaminacyjne miały identyczną formę, składały się z tych samych części, tej samej liczby zadań tego samego typu, za które można było otrzymać tę samą liczbę punktów.

CZĘŚĆ Z JĘZYKA OBCEGO NOWOŻYTNEGO NA POZIOMIE PODSTAWOWYM

Za rozwiązanie zadań z języka obcego nowożytnego na poziomie podstawowym gimnazjaliści uzyskali średnio:

- z języka angielskiego – 62% punktów
- z języka niemieckiego – 59% punktów
- z języka rosyjskiego – 40% punktów
- z języka francuskiego – 75% punktów.

Gimnazjalistom najmniejszą trudność sprawiły zadania, za pomocą których sprawdzano rozumienie ze słuchu z języka angielskiego, niemieckiego i rosyjskiego.

Zdający uzyskali za rozwiązanie zadań w tej części arkusza najwyższe wyniki (od 47% punktów z języka rosyjskiego do 70% z języka angielskiego). Jedynie dla gimnazjalistów przystępujących do egzaminu z języka francuskiego najłatwiejsze okazały się zadania sprawdzające znajomość funkcji

językowych. Dla znacznej części zdających najtrudniejsze były, podobnie jak w roku ubiegłym, zadania sprawdzające znajomość środków językowych.

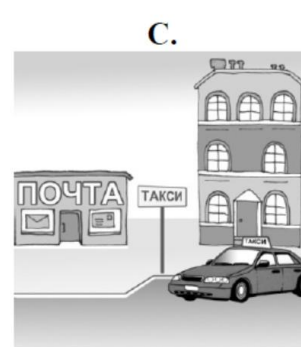
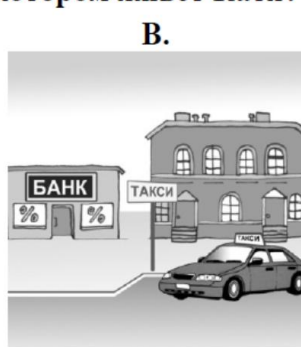
W części sprawdzającej rozumienie ze słuchu łatwe dla zdających były przede wszystkim zadania sprawdzające umiejętność wyszukiwania w tekście określonych informacji. Trudniejsze okazały się zadania sprawdzające umiejętność rozumienia tekstu jako całości, np. określenie jego głównej myśli, określenie intencji nadawcy tekstu lub określenie kontekstu sytuacyjnego (np. stwierdzenie, do kogo tekst jest adresowany lub gdzie odbywa się rozmowa).

W arkuszach ze wszystkich języków obcych zadanie 1. składało się z pięciu jednostek sprawdzających różnorodne umiejętności z podstawy programowej. Najtrudniejsze we wszystkich językach (poza rosyjskim) okazało się zadanie 1.5. sprawdzające umiejętność określenia intencji nadawcy tekstu lub określenia głównej myśli tekstu (w zależności od języka). Przykładowe trzy zadania sprawdzające różne umiejętności z arkuszy z języka rosyjskiego, niemieckiego i angielskiego są omówione poniżej.

Zadanie 1. (przykłady z różnych języków)

Usłyszysz dwukrotnie teksty. Na podstawie informacji zawartych w nagraniu z podanych odpowiedzi wybierz właściwą. Zakreśl literę A, B albo C.

(1.) На каком рисунке дом, в котором живёт Катя?

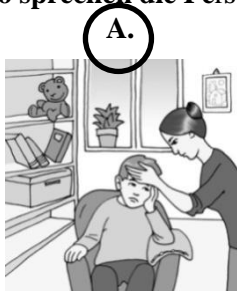

Transkrypcja

Текст 3.

- Алло! Катя? Ты знаешь, я уже вышел из автобуса, а вот твой дом найти никак не могу. Стою возле какой-то почты.
- Тогда перейди на другую сторону улицы и слушай меня внимательно. Видишь, перед тобой аптека.
- Аптека или банк?
- Я же говорю – аптека! А рядом мой двухэтажный дом с одним подъездом. Видишь его?
- Рядом со стоянкой такси?
- Да-да, всё правильно. В нём я и живу.

(2.) Wo sprechen die Personen?

Transkrypcja

Junge: Oh, mir geht es nicht gut.

Frau: Was fehlt dir denn?

Junge: Ich habe Halsschmerzen.

Frau: Na, Fabian, ich glaube du bist ein bisschen erkältet. Komm, wir sehen mal, was wir in unserer Hausapotheke haben. Hm... Hustensaft brauchst du keinen, aber nimm bitte diese Halstablette. Du legst dich jetzt ins Bett und ich mache dir einen heißen Tee mit Zitrone.

Junge: Muss ich morgen zur Schule?

Frau: Wir sehen morgen, wie es dir geht.

(3.) The speaker is talking about

- A. a new attraction in the area.
- B. a place which her family likes.
- C. her last visit to the swimming pool.

Transkrypcja

If you like swimming and playing in the sun, come to our newly opened Fantastic Park. It's only twenty minutes from the city centre. We have something for everyone in your family. Younger children will enjoy splashing water in the small pool, older ones will love our giant wave pool. There's no restaurant in the park, but why not bring your own food and have a picnic on the grass? Our all-day family ticket will cost you only £13. We are open every day.

Dla większości uczniów przystępujących do egzaminu z języka rosyjskiego dość łatwe okazało się zadanie, w którym mieli wybrać dom, w którym mieszka Katia (1.). Zadanie to sprawdzało umiejętność wyszukania określonej informacji. Większym wyzwaniem było zadanie z języka niemieckiego sprawdzające umiejętność określenia kontekstu sytuacyjnego (2.). Zdający na podstawie całego dialogu chłopca z kobietą musieli określić, gdzie odbywa się rozmowa oraz – pośrednio – kim są dla siebie rozmówcy. Cały dialog dotyczył choroby, więc wszystkie opcje odpowiedzi były prawdopodobne. Aby udzielić właściwej odpowiedzi zdający musiał zrozumieć, że rozmowa odbywa się w domu między mamą i synem. W przypadku zadania z języka angielskiego (3.) tekst wysłuchany przez zdających był reklamą nowego parku rozrywki. Wybór poprawnej odpowiedzi uwarunkowany był zrozumieniem, że jest to nowa atrakcja w okolicy, a osoba mówiąca opowiada o tej atrakcji, a nie relacjonuje swój pobyt w tym miejscu.

W przypadku dwóch języków (angielskiego i niemieckiego) najłatwiejsze dla uczniów przystępujących do egzaminu było w tej części arkusza zadanie 2., sprawdzające umiejętność wyszukania określonych informacji w tekście. Uczniowie uzyskali wyższe wyniki za rozwiązanie zadań, w których informacja potrzebna do wykonania zadania była wyrażona w tekście oraz samym zadaniu tymi samymi słowami. Trudniejsze okazały się z kolei te zadania, w których użyte były wyrażenia synonimiczne lub udzielenie poprawnej odpowiedzi wymagało połączenia informacji z różnych części tekstu. Jednak dla uczniów zdających język rosyjski zadanie 2. okazało się najtrudniejsze.

Zadanie 2. (0–4)

Usłyszysz dwukrotnie rozmowę taty z córką. Na podstawie informacji zawartych w nagraniu dopasuj do każdej osoby (2.1.–2.4.) miejsce, w którym ta osoba spędzi czas w sobotę (A–E). Wpisz odpowiednią literę w każdą kratkę.

Uwaga! Jedno miejsce zostało podane dodatkowo i nie pasuje do żadnej osoby.

Кто		Место
2.1. Катя	☐ E	A. стадион
2.2. Никита	☐ A	B. дача
2.3. мама	☐ D	C. кухня
2.4. папа	☐ C	D. магазин
		E. кинотеатр

Transkrypcja

- Катюш, стоит отличная погода. Может, поедem в субботу всей семьёй на дачу – отдохнём, позагораем, соберём яблоки. Наверняка уже созрели. А вечером посидим все вместе у костра...
- Отличная идея, папочка! Только придётся вам отдыхать без меня. Меня Кирилл пригласил в субботу на новый детектив. На вечерний сеанс. Не могу ему отказать.
- Жаль! Ну что ж, думаю, что Никита охотно поедет со мной и мамой.
- Пап, ты только не переживай, но у Никиты в субботу очень важный день. Его команда готовилась к этому матчу целый месяц. А Никита, сам знаешь, – лучший вратарь. Он не подведёт своих друзей. Да и мама, я уверена, не сможет поехать.
- Это почему?
- Она же вчера тебе говорила, что собирается в субботу поехать за покупками, хочет купить себе новое платье.
- Вот так всегда – с вами ничего нельзя запланировать! Но у меня и так есть идея! Знаю, как вас собрать всех вместе, раз на дачу не поедem. Вы занимайтесь в субботу своими делами, а я в это время дома приготовлю что-нибудь вкусное на воскресный обед. Это будет сюрприз.
- Папочка, ты самый замечательный! Надеюсь, ты помнишь, какое у меня любимое блюдо?
- Конечно! Но посуду после обеда будете мыть вы!

W powyższym zadaniu z języka rosyjskiego większość uczniów nie udzieliła poprawnej odpowiedzi w żadnym z zadań 2.1. – 2.4. Pokazuje to, że uczniowie nie opanowali struktur leksykalnych związanych z takimi tematami, jak kino, zakupy i sport.

Dodatkową trudność stanowiło zadanie 2.4. Wymagało ono połączenia informacji z różnych części tekstu. Na początku tata proponuje córce wyjazd na działkę całą rodziną (Может, поедem в субботу всей семьёй на дачу – отдохнём, позагораем, соберём яблоки.), lecz każdy ma swoje plany, dlatego tata decyduje się na pozostanie w domu i przygotowanie wspólnego obiadu (Знаю, как вас собрать всех вместе, раз на дачу не поедem. Вы занимайтесь в субботу своими делами, а я в это время дома приготовлю что-нибудь вкусное на воскресный обед.).

Uczniowie uzyskiwali wyższe wyniki za rozwiązanie zadań sprawdzających umiejętność rozumienia ogólnego sensu tekstu, np. określania jego głównej myśli, określania intencji autora lub kontekstu sytuacyjnego w tekstach pisanych niż w przypadku zadań na rozumienie ze słuchu. Zdający radzili sobie także z wyszukiwaniem szczegółów w tekstach pisanych.

Zadanie 7. (przykłady z różnych języków)

Przeczytaj ogłoszenia. Do każdego z nich dobierz odpowiednie zdanie.

(1.)

SWIMMING POOL - WEST LONDON

Pool for kids → ground floor
(children must be accompanied
by an adult)

Open on weekdays only!
Take a shower before entering
the pool area.

It's necessary for all swimmers
to wear caps and swimsuits.

(2.)

LIBRAIRIE

Ouverte du mardi au vendredi
de 10 h à 18 h

**À l'occasion de la rentrée 20%
de réduction**

sur l'achat des manuels et dictionnaires
Ne ratez pas cette occasion !

Zadanie wykorzystane na egzaminie z języka francuskiego (2.) sprawiło zdającym trudność. Wymagało ono wyszukania określonych informacji. Niespełna połowa zdających wybrała poprawną odpowiedź. W ogłoszeniach z języka angielskiego (1.) zadaniem zdających było wyszukanie szczegółowej informacji. Około 60% gimnazjalistów przystępujących do egzaminu z języka angielskiego wskazało, że ogłoszenie na basenie informuje czytelników, co powinni założyć (This text informs people about what they must put on.).

Sukces wykonania zadań sprawdzających rozumienie tekstów w dużym stopniu zależał od złożoności tekstu i znajomości środków językowych w nim wykorzystanych. Bardzo dobrze ilustruje to zadanie 9. z języka angielskiego, sprawdzające umiejętność wyszukania określonych informacji w tekście.

Zadanie 9. (0–4)

Przeczytaj opisy trzech festiwali muzycznych (A–C) oraz pytania ich dotyczące (9.1.–9.4.). Do każdego pytania dopasuj właściwy festiwal. Wpisz rozwiązania do tabeli.

Uwaga! Jeden festiwal pasuje do dwóch pytań.

SCOTTISH MUSIC FESTIVALS

- A.** Every July, *Happy Tunes Festival* attracts the most talented jazz musicians from America. It's a great opportunity to listen to good jazz music and have a chat with foreign artists. You can also try canoeing or sailing in the beautiful scenery of the Scottish lakes. Traditionally, there is a fireworks display organised late in the evening.
- B.** In the past, *Sound Shock Festival* was organised by a lake where people listened to music and enjoyed water sports. But since 2002 the festival has taken place in an old factory in Edinburgh where rock, jazz and rap music sound much better! *Sound Shock* is now an international festival with over seventy artists from abroad performing for Scottish fans.
- C.** *Music Waves Festival* held in Glasgow promotes eco-friendly living and a unique type of music – Scottish folk. Visitors from abroad come to the festival not only to listen to songs performed by Scottish amateur bands and solo artists, but also to try some local food, like bread or cheese, made using one-hundred-year-old recipes.

Which festival is best for someone who		
9.1.	would like to taste some traditional products?	C
9.2.	wants to listen to various kinds of music?	B
9.3.	likes listening to Scottish musicians?	C
9.4.	enjoys water sports?	A

Zadaniem gimnazjalistów było dopasowanie do zainteresowań kilku osób najbardziej odpowiedniego festiwalu muzycznego. Około 70% zdających poprawnie rozwiązało zadanie 9.3. – dla osoby, która lubi słuchać szkockich muzyków wybrali odpowiedź C. Music Waves Festival. Natomiast zadanie 9.4. poprawnie rozwiązało tylko 33% zdających – wykonanie zadania (wskazanie odpowiedzi A. Happy Tunes Festival) wymagało zidentyfikowania canoeing oraz sailing, które można uprawiać w okolicy, jako sportów wodnych. Duża część zdających dopasowała do osób zainteresowanych sportami wodnymi opcję B. Sound Shock Festival, co wskazuje że nie zwrócili oni uwagi na użycie czasu przeszłego w odpowiednim fragmencie tekstu i nie zrozumieli informacji o przeniesieniu festiwalu do starej fabryki w Edynburgu, w której uprawianie sportów wodnych nie jest możliwe.

Oprócz rozumienia tekstów w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzana była także znajomość funkcji językowych oraz środków językowych. Uczniowie, którzy przystępowali do egzaminu z języka niemieckiego i rosyjskiego, w zbliżonym stopniu opanowali umiejętności sprawdzane w obydwu tych częściach. W przypadku języka angielskiego i francuskiego zdający uzyskali wyższe wyniki w części sprawdzającej znajomość funkcji językowych, natomiast zadania w części sprawdzającej znajomość środków językowych okazały się dla nich znacznie trudniejsze.

Zadanie 5. (przykłady z różnych języków)

Uzupełnij poniższe minidialogi, wybierając spośród podanych odpowiedzi brakującą wypowiedź jednej z osób. Zakreśl literę A, B albo C.

(1.) X: Пока, Павел!

Y: _____

- A. Привет, Даша!
- B. До встречи, Даша!
- C. Здравствуй, Даша!

Zadanie 6.

Dla każdej z opisanych sytuacji wybierz właściwą reakcję. Zakreśl literę A, B albo C.

(2.) Koleżanka częstuje Cię ciastem. Co powiesz?

- A. Merci, c'est gentil.
- B. Moi non plus.
- C. Ce n'est rien.

(3.) Podziękuj koledze za otrzymany prezent.

- A. Herzlichen Dank.
- B. Danke, gleichfalls.
- C. Nichts zu danken.

W zakresie znajomości funkcji językowych uczniowie dobrze poradzili sobie z zadaniami, w których mogli wykorzystać bardzo podstawowe zwroty typowe dla sytuacji życia codziennego, np. pożegnanie w języku rosyjskim (1.). Łatwiejsze były też zadania, w których poprawna odpowiedź była reakcją bardziej standardową, typową także w języku polskim, np. podziękowanie w sytuacji, kiedy jesteśmy czymś częstowani (2.). Jednak podobna funkcja językowa (podziękowanie za coś) okazała się bardzo trudna, kiedy trzeba było wybrać poprawną odpowiedź spośród kilku bardzo podobnych opcji (3.).

Dla większości uczniów przystępujących do egzaminu z języka obcego nowożytnego na poziomie podstawowym (z wyjątkiem uczniów, którzy zdawali język rosyjski) najtrudniejsze okazały się zadania sprawdzające znajomość środków językowych.

CZĘŚĆ Z JĘZYKA OBCEGO NOWOŻYTNIEGO NA POZIOMIE ROZSZERZONYM

Za rozwiązanie zadań z języka obcego nowożytnego na poziomie rozszerzonym gimnazjaliści uzyskali średnio:

- z języka angielskiego – 50% punktów
- z języka niemieckiego – 38% punktów
- z języka rosyjskiego – 53% punktów (do egzaminu przystąpiły 3 osoby)
- z języka francuskiego – 72% punktów.

We wszystkich językach uczniowie opanowali na wyższym poziomie umiejętności związane z rozumieniem wypowiedzi (rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstów pisanych) niż umiejętności związane z tworzeniem wypowiedzi i stosowaniem środków językowych.

W zakresie rozumienia ze słuchu – w porównaniu z poziomem podstawowym – podstawa programowa nie określa na poziomie rozszerzonym żadnych dodatkowych umiejętności. Zadania różnią się od tych na poziomie podstawowym długością tekstów, tempem odtwarzanych nagrań oraz wymaganym do ich rozwiązania zakresem środków językowych. Największe problemy, z wyjątkiem zdających język rosyjski, sprawiło uczniom zadanie na dobieranie (zadanie 2.), w którym

do każdej wypowiedzi należało dobrać odpowiednie zdanie. Zadanie to sprawdzało umiejętność wyszukania w tekście określonych informacji i bardzo często udzielenie poprawnej odpowiedzi zależało od szczegółowego zrozumienia krótkiego fragmentu tekstu.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych podstawa programowa wymienia dwa wymagania dodatkowe, które powinni opanować uczniowie na poziomie rozszerzonym, tj. określanie głównej myśli poszczególnych części tekstu (umiejętność sprawdzana w zadaniu 3.) oraz rozpoznawanie związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu (umiejętność sprawdzana w zadaniu 4.).

Zadanie 4., podobnie jak w roku ubiegłym, okazało się większym wyzwaniem dla gimnazjalistów. Dla uczniów przystępujących do egzaminu z języka francuskiego było to najtrudniejsze zadanie w części sprawdzającej umiejętność rozumienia tekstów pisanych.

Zadanie 4. (0–4)

Przeczytaj tekst, z którego usunięto cztery zdania. Wpisz w luki 4.1.–4.4. litery, którymi oznaczono brakujące zdania (A–E), tak aby otrzymać logiczny i spójny tekst.

Uwaga! Jedno zdanie zostało podane dodatkowo i nie pasuje do żadnej luki.

LA FÊTE DE LA SAINTE CATHERINE

La fête de la Sainte Catherine est une tradition très ancienne.

Il y a des siècles, le 25 novembre, les filles de 25 ans qui n'étaient pas encore mariées mettaient des chapeaux sur les statues de cette sainte.

4.1. __B__ Plus tard, le sens de la fête s'est perdu. En 1920, ce jour a été choisi par les créatrices de mode pour montrer leurs plus beaux chapeaux. **4.2. __E__** Les modistes marchaient et un jury choisissait le chapeau le plus réussi.

Aujourd'hui, la recherche d'un mari n'est plus vraiment d'actualité. L'émancipation des femmes a beaucoup progressé. **4.3. __D__** Il y a de plus en plus de femmes qui vivent seules, même si cela ne plaît pas toujours aux autres.

La fête de la Sainte Catherine est donc l'occasion de se moquer gentiment des jeunes femmes célibataires de plus de 25 ans. **4.4. __A__** Elles sont reines de la fête pendant toute la journée.

- A.** On leur offre des chapeaux fantaisie.
- B.** Elles la priaient de leur donner un bon mari.
- C.** Il était alors très difficile de trouver une femme.
- D.** Ne pas être mariée à 25 ans est devenu fréquent.
- E.** À Paris, un grand défilé se formait dans la rue Cléry.

Analiza zadania z języka francuskiego pokazuje, że uczniowie poprawnie wstawili te zdania, w których mieli bardzo wyraźne, proste połączenia leksykalno-gramatyczne (4.1., 4.3.). Trudność sprawiała uczniom natomiast zadania, których rozwiązanie wymagało przetworzenia dłuższego fragmentu tekstu lub zidentyfikowania zdań powiązanych ze sobą logicznie (4.2., 4.4.).

W pozostałych językach (angielskim i niemieckim) najtrudniejsze było dla uczniów zadanie 5., sprawdzające umiejętność wyszukania w tekście określonych informacji.

Oprócz zadań zamkniętych, sprawdzających rozumienie ze słuchu oraz rozumienie tekstów pisanych, w zestawach egzaminacyjnych na poziomie rozszerzonym występują zadania otwarte, sprawdzające umiejętność stosowania środków językowych oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej. Dla dużej grupy uczniów zadania te okazały się trudne i bardzo trudne. Dotyczy to przede wszystkim uczniów przystępujących do egzaminu z języka angielskiego, niemieckiego i rosyjskiego.

Stosowanie środków językowych to umiejętność opanowana przez większość gimnazjalistów na najniższym poziomie. Uczniowie nie potrafili poprawnie uzupełnić tekstu w zadaniu 6. oraz zdań w zadaniu 7. Duże problemy sprawiała uczniom stosowanie właściwych form czasowników i rzeczowników oraz stopniowanie przymiotników (w języku niemieckim), stosowanie utartych

związków wielowyrazowych, w których uczniowie często popełniali błędy wynikające ze stosowania kalki z języka polskiego (w języku rosyjskim), użycie strony biernej, konstrukcji *there is/there are* w czasie przeszłym oraz zastosowanie formy *gerund* (w języku angielskim).

Brak znajomości podstawowych struktur leksykalno-gramatycznych wyraźnie wpływa również na jakość wypowiedzi pisemnych tworzonych przez gimnazjalistów. Zadaniem uczniów było napisanie tekstu o długości 50–100 słów na poniższy temat. W zadaniu sprawdzane było opanowanie przez uczniów kilku wymagań podstawy programowej w zakresie tworzenia wypowiedzi pisemnej (np. opisywanie ludzi/miejsc/czynności, relacjonowanie wydarzeń z przeszłości, wyrażanie i uzasadnianie swoich poglądów, uzyskiwanie i przekazywanie informacji i wyjaśnień).

Zadanie 8. (0–10)

Zapisałeś/zapisałaś się do szkoły tańca. W e-mailu do kolegi/koleżanki z Anglii/Rosji/Niemiec/Francji:

- **wyjaśnij, dlaczego wybrałeś/wybrałaś tę szkołę tańca**
- **opisz wygląd osoby, z którą tańczysz**
- **napisz, jaki problem pojawił się podczas pierwszych zajęć.**

Podpisz się jako XYZ.

Rozwiń swoją wypowiedź w każdym z trzech podpunktów, pamiętając, że długość e-maila powinna wynosić od 50 do 100 słów. Oceniana jest umiejętność pełnego przekazania informacji, spójność, bogactwo językowe oraz poprawność językowa.

Uczniowie przystępujący do egzaminu z języka angielskiego, niemieckiego i rosyjskiego uzyskali niższe wyniki za rozwiązanie tego zadania, niż gimnazjaliści przystępujący do egzaminu z języka francuskiego. Podstawowymi przyczynami niższych wyników były przede wszystkim wąski zakres stosowanych środków językowych i ich poprawność. Dość niski wynik uzyskany przez zdających w zakresie treści (54% z angielskiego, 29% z niemieckiego i 58% z rosyjskiego) wskazuje, że zdający mają problem z komunikatywnym przekazaniem odpowiedzi i ich rozwinięciem. Nieco wyższe wyniki uczniowie uzyskali za spójność i logikę tekstu, ale jakość języka jest tym elementem umiejętności pisania, który wymaga zdecydowanie większej uwagi w procesie kształcenia językowego.

Poznań, 21 czerwca 2013 r.

Zofia Hryhorowicz

Dyrektor Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu